

nevázne však celý na jednotlivých hmotných dílech této nemovitosti, takže, bylo-li prodáno knihovní těleso, ve kterém již nejsou všechny pozemky, které byly v něm při původním převodu, jde o hmotný díl a lze přikázati bernímu úřadu v přednostním pořadí jen tu část celého převodního poplatku původního, která odpovídá ceně pozemků v dražbě prodaných, nikoliv celý převodní poplatek z převodu původního knihovního tělesa. Leč tento právní názor jest mylný. Převodní poplatek přihlášený berním úřadem byl vyměřen z celé nemovitosti zapsané původně v téže knihovní vložce a zákonné zástavní právo přednostní vázlo podle zásady § 457 obč. zák. nedílně pro celý poplatek na celé nemovitosti, tudíž i na každém jejím hmotném dílu. Na tom se napotomním oddělením několika pozemků nic nezměnilo (srov. též § 847 obč. zák.) a poskytnutí i po tomto oddělení oddělené pozemky i zbytek nemovitosti tak jako celá zástava jistotu a základ k uspokojení pro celou zástavní pohledávku, ledaže by čsl. erár byl souhlasil se ztenčením ručení těchto dílů za převodní poplatek, což však nebylo vymáhající věřitelkou ani tvrzeno. Rozhodnutí čí. 5538, 11980 a 13897 Sb. n. s. se na tento případ nehodí, ježto se týkají případu, kde byl převodní poplatek ihned s počátku vyměřen z převodu několika knihovních těles. Bylo proto přihlášený poplatek převodní s příslušenstvím, jehož výši nebylo jinak odporováno, přikázati v přednostním pořadí celý.

Čís. 15203.

Pojištění smluvní.

Právní postavení obmyšlené osoby při pojištění na případ smrti a dožití dvou osob.

K výkladu pojistné smlouvy v případě smrti jednoho z pojistníků.

(Rozh. ze dne 15. května 1936, Rv I 1844/34.)

Žalobkyně se domáhala na pojišťovně F. výplaty pojistné sumy ze dvou pojistek tvrdíc, že podle pojistné smlouvy měla býti vyplacena, přežije-li svého manžela, pojistná suma jí. Tento případ nastal. Poněvadž však na pojistné částky si činila nárok žalovaná, odešla pojišťovna likvidovati pojistky a složila pojistné částky k soudu. Žalobou domáhá se nyní žalobkyně výroku, by žalovaná (její dcera) byla zavázána uznati, že žalobkyně jest jedinně oprávněnou z oněch pojistek pojišťovny F., a svoliti, by byla pojistná částka u okresního soudu složená jí vydána. Proti žalobě namítla žalovaná, že se žalobkyně při uspořádání majetkových poměrů při rozluce jejího manželství s pojistníkem mlčky vzdala nároku z těchto pojistek svolivši k tomu, by byly zastaveny. Nárok z pojistek ztratila však žalobkyně také tím, že její bývalý manžel — pojistník — před svou smrtí obmyslil z pojistky ne ji, nýbrž pojišťovnu F. Konečně má za to, že by žalobkyně měla nárok nejvýše na polovinu pojistné částky. N i ž š í s o u d y uznaly podle ža-

loby, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Zřeknutí se nároku z pojistek muselo býti podle pojišťovacích podmínek učiněno formou písemnou, aby bylo účinným, ježto šlo o pojistnou smlouvu na případ smrti též žalobkyně, a v takovém případě výslovně byl ujednáán písemný souhlas toho, jenž se práva z pojistky takové zříká, nepřihlížeje ani k tomu, že pojišťovně, aby takové zřeknutí bylo účinným, musilo býti oznámeno. Že by se žalobkyně byla takto písemně svého práva zřekla, žalovaná netvrdila, a byl důkaz o tom, že se ho zřekla výslovně neb mlčky, hledíc k výše uvedenému, zbytečný, poněvadž, i kdyby zřeknutí bylo prokázáno, nebylo by takové zřeknutí vzhledem k určitému předpisu čl. 10 podmínek pojišťovacích — tedy k podmínce platně smluvené — účinným. Rovněž není správná výtká, že prvý soud nespřímně věc posoudil potud, pokud ve svolení žalobkyně k zastavení obou předmětných pojistek nespátřuje zřeknutí se žalobkyně. Již prvý soud jasně poukazuje k tomu, že pojištěncem v této věci byl jedině Adolf B., který prémie platil a s pojistkami mohl disponovati. Žalobkyně byla pojištěncem obmyšlena jen pro případ úmrtí Adolfa B., kdyby ho přežila. Teprve tehdy, když nastala tato skutečnost, vznikl její nárok na pojištěný obnos. Pokud se to nestalo, mohl B., jenž tehdy žil, pojistky zastaviti, aniž k tomu bylo potřebí svolení žalobkyně, která též takové svolení nedala, nýbrž jen trpěla, co pojištěnec v mezích svého práva učinil. Ježto žalobkyně žádného svolení k zastavení nedala, padají veškeré další dohady odvolatelčiny. Kdyby narovnání, které manželé B. před rozlukou manželství uzavřeli, bylo se vztahovalo na pojistky, o něž tu jde, bylo by bývalo jednáním, kterým pojištěnec činil jinou disposici se smlouvou pojišťovací uzavřenou ve prospěch osoby třetí — zde žalobkyně — pro případ úmrtí. Takové jednání jest právě míněno v čl. 10 pojišťovacích podmínek a bylo by bývalo nutným písemné svolení žalobkyně. Rovněž není správná domněnka projevená v odvolání, že žalobkyně v případě úmrtí pojištěncova měla nárok jen na polovici pojistné sumy, neboť v tom směru jest znění pojistky samé jasné a určité, že v případě úmrtí jednoho z bývalých manželů B., druhý prvního přeživší jest příjemcem pojistného. O nějakém obmezení na polovici není v pojistce řeči.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Žalovaná netvrdí, že se žalobkyně vzdala výslovně práv příslušejících jí z obou pojistek pojišťovací společností F. Uplatňuje toliko, že stalo se tak konkludentně tím, že v roce 1929 svolila k jejich zastavení Antonínu L. Obsah ujednání jest nesporný a právem poukazuje odvolací soud k tomu, že v tomto ujednání o nějakém svolení k zastavení vůbec není řeči a nelze je ani vyvozovati z jeho obsahu. Správný je názor odvolacího soudu, že zemřelý Adolf B. nemohl jednostranně změnit osobu obmyšleného. Ze spisů předložených pojišťovací společností F. plyne, že návrhy na životní pojištění učinil sice zemřelý Adolf B.

jako pojistník, že však obě pojistky byly vystaveny na dožití a úmrtí obou manželů, a to tak, že v případě dožití měli obdržeti pojištěnou částku oba, v případě úmrtí jednoho měl dostati celé částky manžel, který druhého přežil. Ježto tyto jednotné pojistky byly vystaveny také na případ smrti žalobkyně, příslušela jí určitá oprávnění. Předpis § 131 zák. čís. 501/1917 ř. z. nenabyl sice ještě účinnosti (§ 167 zák.), avšak článek 10 všeobecných pojišťovacích podmínek má v odstavci prvním, větě druhé k její ochraně ustanovení podobné, jako je má neúčinný § 131 zák. Osoba, na jejíž úmrtí se pojištění stalo, jest chráněna tím, že opatření podle čl. 10, odstavec první, věta první (t. j. změna osoby obmyšlené v pojistkách) může se státi jen s jejím písemným přivolením. O takové opatření podle čl. 10, odst. první právě šlo, když se zemřelý Adolf B. pokusil dopisem ze dne 16. srpna 1930 a pozdějším testamentem změnit osobu obmyšlenou v obou pojistkách. Žalobkyně k této změně písemné svolení nedala, zůstala proto obmyšlenou ze smluv pojistných a nabyla z nich nároku, když nastal pojistný případ. Doslov obou pojistek jest úplně jasný a plyne z něho, že jde o nárok jednotný, a že v případě, že nastane pojistný případ, t. j. že zemře jedna z pojištěných a obmyšlených osob, obdrží druhá celé pojištěné částky. Nedopadají tedy ani vývody dovolání o dvou oddílech pojistek a o tom, že má žalobkyně nejvýše nárok na polovici složených částek.

Čís. 15204.

I pro výživné v době podání odpůřčí žaloby ještě nevykonatelné lze uplatnit nárok odpůřčí.

(Rozh. ze dne 15. května 1936, Rv I 475/35.)

Žalobkyně se domáhá žalobou prohlášení bezúčinnosti kupní smlouvy, již nabyla žalovaná od Josefa F. nemovitostí, a výroku, že žalovaná jest povinna trpěti, by žalobkyně vedla k vydobytí vždy dospívajících částek na výživném uhražovací exekuci na tyto nemovitosti a exekuci zajišťovací k zajištění výživného budoucně vždy v jednom roce dospívajícího (12 měsíčních splátek). První soud žalobu zamítl. O d v o l a c í s o u d uznal podle žaloby.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání nemá pravdu v tom, že odpůřčí nárok může býti uplatňován jen pro prisouzené alimentární příspěvky, které jsou v době podání žaloby již splatné, nikoli však pro alimentární splátky, které byly sice již prisouzeny, ale teprve později dospějí, poněvadž se jim nedostává vykonatelnosti nezbytné podle § 9 odp. ř. Názor tento se kryje arciž s názorem vysloveným v rozhodnutí čís. 13200 Sb. n. s. Ale tento názor nelze udržeti. Kdyby se na něm setrvalo, musil by oprávněný, třebaš